

Lathund för tillsyn av bilåtervinnare i kommunen med avseende på producentansvaret

Denna lathund är framtagen av branschen för att hjälpa den person på kommunkontoret som är ansvarig för tillsyn av bilåtervinnare.

Detta dokument omfattar endast delar som ingår i bilproducentansvaret.

Producentansvaret

Producentansvaret för uttjänta bilar i enlighet med EU:s direktiv (2000/53/EG) är implementerat i svensk lagstiftning genom att:

- tillverkare och importörer av lätta fordon (personbilar, lastbilar och bussar med totalvikt ej över 3,5 ton) har ansvar enligt Förordningen om producentansvar för bilar (SFS 2007:185) samt
- bilåtervinnare har ansvar enligt Bilskrotningsförordningen (SFS 2007:186).

Bilåtervinnarens ansvar för rapportering

Enligt bilskrotningsförordningen SFS 2007:186 ska en auktoriserad bilåtervinnare senast den 28 februari varje år till producenterna lämna de uppgifter som producenterna behöver för att fullgöra redovisnings-skyldigheten enligt 13 § 2 förordningen (2007:185) om producentansvar för bilar.

Bilåtervinnarna lämnar sina uppgifter i inrapporteringsystemet på <http://materialredovisning.se>.

Bilåtervinnaren ska också sända en kopia av uppgifterna till den eller de kommuner där bilskrottnings-verksamheten bedrivs. Kommunen är tillsynsenhet.

Vissa mottagare sköter delar av rapporteringen in i systemet för bilåtervinnare inom BilRetur. Det är dock bilåtervinnarens ansvar att ha koll på att rapporterna finns i systemet.

Hur ser det ut i landet

Idag rapporterar endast cirka hälften av landets bilåtervinnare dessa uppgifter. Många av landets auktoriserade bilåtervinnare är "fristående", d.v.s. är inte medlem i varken BilRetur eller SBR. Dessa bilåtervinnare har mycket låg rapporteringsgrad.

Inrapporteringen skulle sannolikt bli mycket bättre om kommunerna efterfrågar dessa rapporter!

Hur går rapportering av återvinning till

Alla bilåtervinnare som är auktoriserade av Länsstyrelsen har en profil i systemet. Det är dock inte alla som har aktiverat sin profil.

Bilåtervinnaren lämnar löpande under året sitt material till materialmottagare. Parallellt med att material skickas till mottagare sker rapporteringen i materialredovisningssystemet på www.materialredovisning.se, per materialkategori. För varje rapport i systemet anger bilåtervinnaren en godkänd mottagare.

Mottagarna godkänns per materialkategori. En transportör är ej en mottagare. Återvinnare kan söka på vilka mottagare som finns godkända per materialkategori.

Rapporteringsåret 1 mars – sista april summeras av BIL Sweden som sammanställer en rapport till Naturvårdsverket som kompletterar materialet innan det sänds till EU kommissionen.

Materialredovisningssystemet är förberett för att återvinnaren med enkelhet ska kunna vidarebefordra inrapporterade uppgifter till berörd kommun via mail. Vi föreslår att kommunen aktivt frågar efter dessa materialrapporter. Denna rapport kan utgöra en del i kommunens tillsyn.

Om återvinnaren ej rapporterar

Från och med 2014 kan bilåtervinnarna åläggas en bot om 5 000 kr från kommunen om de ej sköter sin rapportering, dvs rapporterar in i på www.materialredovisning.se samt skickar sin rapporterar till kommunen. De bilåtervinnare som inte avregistrerat någon bil under året förlorar sin auktorisation hos länsstyrelsen.

Kommuner få inloggningsuppgifter i systemet

Kommuner har möjlighet att logga in och se bilåtervinnare i sin kommun samt deras rapporter. Under en period är det gratis för kommuner att gå in i systemet, diskussioner pågår huruvida det skall vara en administrativ avgift så småningom. Den administrativa avgiften skulle motsvara det som betalas till Transportstyrelsen för att få den info som Transportstyrelsen tidigare sändt. I detta system finns också möjligheten att se bilåtervinnarnas rapporter. När/om avgiften är aktuell kommer samtliga kommuner att få ett mail om detta. Kommunen kan själv hantera sin användarprofil, dvs editera kontaktinformation, byta lösenord och lägga till/ta bort mailadresser.

Bilåtervinnaren har fortfarande ansvaret att informera sin kommun.

Innehåll i rapporten

BIL Sweden föreslår att rapporten från bilåtervinnaren till kommunen innehåller:

- Mängder och/eller kommentarer för respektive materialkategori som nämns nedan.
- Mängderna bör balanseras mot antalet fordon som skrotats. Alla materialkategorier rapporteras inte årligen, det kan exempelvis handla om små mängder som i kategorin "batterier övriga". Denna kategori avser småbatterier i styrenheter, klockor och liknande. Vissa kategorier, tex 8 spolarvätska kanske också rapporteras sällan då det är mycket små mängder då ex spolarvätskan kan återanvänds. Återanvänt material rapporteras ej, ex på material som ofta återanvänds är bränsle och spolarvätska. Be återvinnaren om kommentarer för respektive kategori enligt nedanstående tabell.
- Mängder/volymer är ett snitt i höger kolumn, kvantiteten av oljor/glykol etc som varje fordon har när den kommer in för återvinning varierar. Dessa kvantiteter är inte lika för alla fordon.

	Materialkategori	Beskrivande text med exempel	Omräkningsfaktor per bil
1	Batteri, bly	I denna kategori rapporteras blybatterier. 1 batteri väger ca 16 kg. Enhet kg. Exempel: - Startbatteri på bilen.	16 kg
2	Batteri, litium	I denna kategori rapporteras litiumbatterier. 1 litiumbatteri väger ca 30 - 100 kg. Det varierar mycket beroende på modell. Enhet kilo. Exempel: - Batterier i hybridfordon, eldrivna fordon, ...	0-100 kg (förekommer i begränsad omfattning)
3	Batteri, NiCd, NiMH	I denna kategori rapporteras batterier, nickel-kadmium, nickel-molybden, ... 1 batteri väger ca 20 - 100 kg. Det varierar mycket beroende på modell. Enhet kilo. Exempel: - Batterier i hybridfordon, eldrivna fordon, ...	0-100 kg (förekommer i begränsad omfattning)

4	Batteri, övriga	<p>I denna kategori rapporteras övriga batterier som ej platsar under kategori 1, 2, 3. Denna kategori töms inte alltid så ofta då det ofta handlar om små batterier.</p> <p>Enhet kilo. Exempel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Små batterier i back up system, klockor, ... 	0-2 kg
5	Olja	<p>I denna kategori rapporteras oljor som skall tömmas ur bilen innan press. Om olja och bromsvätska töms i samma behållare rapporteras allt här, annars rapporteras bromsvätska i kategori 6. Olja transporteras i fat (ofta cipax) om ca 1000 liter. Vissa har en hel oljetank.</p> <p>Oljeblandat vatten skall ej rapporteras här.</p> <p>Omräkningsfaktor: 1 liter bromsvätska = 0,95 kg. 1 liter olja = 0,97 kg</p> <p>Enhet liter. Exempel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Motorolja - Hydraulolja - Växellådsolja 	2 kg
6	Bromsvätska	<p>I denna kategori rapporteras bromsvätska. Bromsvätska skall alltid tömmas ur bilen innan press. Bromsvätska transporteras ofta i fat om minst 20 liter. Vissa bilåtervinnare tömmer bromsvätska och olja i samma behållare.</p> <p>Omräkningsfaktor: 1 liter bromsvätska = 0,95 kg. Enhet kilo. Exempel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bromsvätska 	1 kg
7	Kylarvätska (glykol)	<p>I denna kategori rapporteras kylarvätska (glykol, etylenglykol och propylenglykol). Kylarvätska skall alltid tömmas ur bilen innan press. Kylarvätska transporteras ofta i fat om minst 200 liter (ofta cipax).</p> <p>Omräkningsfaktor: 1 liter = 1 kilo Enhet kilo. Exempel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vätska ut bilens kylare. 	1 kg
8	Spolarvätska	<p>I denna kategori rapporteras spolarvätska. Många bilåtervinnare återanvänder spolarvätskan direkt, dvs materialet rapporteras då ej in i detta system. Spolarvätska transporteras ofta i fat om minst 200 liter.</p> <p>Omräkningsfaktor: 1 liter = 1 kilo. Enhet liter. Exempel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Spolarvätska. 	0,5 kg
9	Oljefilter	<p>I denna kategori rapporteras oljefilter av alla slag. Vikten av oljefilter varierar mycket då ett antal modeller har flera filter per fordon. I snitt kan man beräkna en filtermängd av ca 1,5 kg filter/forдон.</p> <p>Enhet kilo. Exempel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hydrauloljefilter - Motoroljefilter 	1,5 kg

10	Köldmedia (AC)	<p>I denna kategori rapporteras köldmedia som finns i bilars klimatanläggning (AC, air condition-system). Köldmediet brukar bestå av stora delar ammoniak eller freon. Tidigare användes köldmediet R12 och sedan skiftades mediet över till R134a (from ca 2007 hade alla R134a). Alla personbilar som typgodkänts under 2011 eller senare måste vara utrustade med ett nytt köldmedium som heter R1234yf.</p> <p>En modern bil har ca 0,5 kg köldmedia. Äldre bilar har ca 0,9 kg köldmedia.</p> <p>En tub AC-gas levereras om ca 10 kg.</p> <p>Enligt lag skall de som säljer AC-gas också ta emot (dvs vara mottagare) av AC gas utan avgift.</p> <p>Enda destruktören i Sverige är idag Sakab (2016).</p> <p>Enhet kilo.</p> <p>Exempel:</p>	0,5 kg
11	Bly	<p>I denna kategori rapporteras bly.</p> <p>Bly transporteras ofta i om minst 1000 kg per leverans.</p> <p>Enhet kilo.</p> <p>Exempel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Balansvikter på fälgar 	0-0,5 kg
12	Komponenter, kvicksilver	<p>I denna kategori rapporteras komponenter som innehåller kvicksilver. Leveranserna sker inte alltid så ofta. Det är få komponenter i moderna bilar som innehåller kvicksilver. Detaljerad lista finns på BIL Swedens hemsida (http://www.bilsweden.se/miljo-sakerhet/atervinning/for_dig_som_ar_bilskrotare).</p> <p>Enhet kilo.</p> <p>Exempel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kviksilverbrytare - Xenonlampa - Gasurladdningslampor, huvudstrålkastare 	0-0,1 kg
13	Komponenter, PCB/PCT	<p>I denna kategori rapporteras komponenter av PCB och PCT. Gäller endast äldre fordon, sedan modellår 1986 finns inget PCB/PCT i komponenter. Komplet list finns på BIL Swedens hemsida (http://www.bilsweden.se/miljo-sakerhet/atervinning/for_dig_som_ar_bilskrotare).</p> <p>Enhet kilo.</p> <p>Exempel:</p> <p>Kondensatorer</p> <p>Lysrör</p>	0-0,1 kg
14	Gastankar	<p>I denna kategori rapporteras gastankar.</p> <p>1 gastank väger ofta 10 - 30 kg/st.</p> <p>Tankarna skall vara tömda vid leverans till mottagare.</p> <p>Enhet kilo.</p> <p>Exempel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bränsleförvaring för gasdrivna bilar. 	0-100 kg (förekommer i låg omfattning)

15	Potentiellt explosiva komponenter	<p>I denna kategori rapporteras potentiellt explosiva komponenter, dvs air bags. En modern bil innehåller upp till 30 air bags, i snitt 8 air bags. Det är alltid jämnt antal air bags i en bil.</p> <p>Samtliga air bags måste alltid neutraliseras (skjutas av) i fordonet innan fordonet/chassit/karossen skickas till fragmentering. För att transportera odetonerade air bags finns särskilda regler. Ett detoneringsverktyg skall finnas hos bilåtervinnaren.</p> <p>2-24 avskjutningar per bil. Projektet Re-source arbetar med frågan, lathunden uppdateras när projektet är klart.</p> <p>Vissa bilar har en explosiv komponent på batteriet.</p> <p>Enhet styck. Exempel: - Air bags</p> <p>Beräkningsexempel: Bilen innehåller 6 air bags. Bilåtervinnaren anger 6 st, vilket systemet räknar om till 4,2 kg (0,7 kg/st).</p>	<p>0 kg</p> <p>Här skall i framtiden antal avskjutningar kontrolleras.</p>
16	Glas	<p>I denna kategori rapporteras glas: vindruta, sidorutor, etc. Leveranserna sker ofta om minst 1000 kg/leverans. Enhet kilo. Exempel: - Allt glas på fordonet.</p>	8-15 kg
17	Komponenter, koppar	<p>I denna kategori rapporteras komponenter som innehåller koppar. Koppar separeras med fördel vid demontering. Enhet kilo. Exempel: - Generatorer.</p>	0-10 kg
18	Komponenter, aluminium	<p>I denna kategori rapporteras rena aluminiumkomponenter. Aluminium separeras med fördel vid demontering. Enhet kilo. Exempel: - Aluminiumfälgar utan däck.</p>	0-30 kg
19	Komponenter, magnesium	<p>I denna kategori rapporteras komponenter som innehåller magnesium. Magnesium separeras med fördel vid demontering. Enhet kilo. Exempel: -</p>	0-10 kg
20	Kablage	<p>I denna kategori rapporteras kablage. Enhet kilo. Exempel: - Kablar.</p>	0-10 kg
21	Järn/stål	<p>I denna kategori rapporteras rent järn/stål. Enhet kilo. Exempel: - Stålfälgar. - Rensade detaljer som dörrar av plåt/stål.</p>	0-50 kg

22	Komponenter, övrig metall	I denna kategori rapporteras komponenter av metaller som ej nämns i övriga kategorier. Enhet kilo. Exempel: - Mässingskylare. Kylaren skall vara tömd på vätska vid vägning.	0-5 kg
23	Däck med plåtfälg	I denna kategori rapporteras däck med plåtfälg. Ett däck med plåtfälg väger ca 19 kg för en personbil. En plåtfälg väger ca 7 kg/st. Enhet styck.	0-80 kg
24	Däck med aluminiumfälg	I denna kategori rapporteras däck med aluminiumfälg. Ett däck med aluminiumfälg väger ca 19 kg för en personbil. En aluminiumfälg väger ca 7,5 kg/st. Enhet styck.	0-80 kg
25	Däck, övriga	I denna kategori rapporteras däck utan fälg. Ett däck utan fälg väger ca 7 kg för en personbil. Enhet kilo.	0-30 kg
26	Katalysator	I denna kategori rapporteras katalysatorer. En personbil innehåller oftast 2 katalysatorer. En katalysator väger oftast 2-6 kg/st. 1 st snitt = 1,1 kg (2016) 1 st snitt = 1,9 kg (2018) Enhet (kilo eller) styck?	2-6 kg
27	Motor/växellåda	I denna kategori rapporteras motorer och växellådor om dessa demonteras. Motorn/växellåda skall miljösaneras, dvs flytande vätskor skall avlägsnas. Enhet kilo. Exempel: - Reservdelsmotorer som går till skrot.	0-400 kg
28	Plast	I denna kategori rapporteras plast. Enhet kilo. Exempel: - Inredningsdetaljer.	0-50 kg
29	Chassivikt från fragmentering	I denna kategori rapporteras chassier/karosser som levereras till fragmentering. Endast fordon med en totalvikt av max 3500 kg rapporteras här i detta system. Gränsvärden för rimlighetsbedömning av systemet Enhet kilo. Exempel: - Pressade chassier/karosser efter miljösanering.	Snitt 1153 kg
30	Antal chassi till fragmentering	I denna kategori rapporteras hur många chassier/karosser som lämnats till fragmentering. Gränsvärden för rimlighetsbedömning av systemet: 1 chassi/kaross = 1000-2500 kg Enhet kilo. Exempel: - Antal chassier/karosser (skall vara miljösanerade).	NA
31	Kolfiber	I denna kategori rapporteras kolfiber för de fordon som har delar av kolfiber. Gränsvärden för rimlighetsbedömning av systemet: Enhet kilo. Exempel:	Extremt ovanligt

32	Separerad elektronik	I denna kategori rapporteras Waste Electrical and Electronics Equipment. Gränsvärden för rimlighetsbedömning av systemet: Enhet kilo. Exempel: - Styrenheter, elektronik, mm.	0-10 kg
----	----------------------	---	---------

Mer detaljer om processen

Alla bilåtervinnare som är auktoriserade av Länsstyrelsen har en profil i systemet. Det är dock inte alla som har aktiverat sin profil. För varje rapport i systemet anger bilåtervinnaren en godkänd mottagare. En transportör är ej en mottagare. Mottagare syns i systemet för de kategorier mottagaren är godkänd.

Mottagaren måste visa att de har resurser att hantera/ta hand om materialet för respektive materialkategori innan de blir godkända. Mer info finns i lathunden Riktlinjer för att godkänna materialmottagare, finns hos asa.ekengren@bilsweden.se. Det kan ta en stund att godkänna en mottagare. Detta innebär att återvinnaren bör vara ute i god tid för att säkerställa att önskade mottagare finns i systemet för de materialkategorier som önskas.

Med 95 % återvinningskrav från EU behöver vi ha än bättre kontroll på vart materialen hamnar, därav krävs ett omtag om vilka aktörer som finns i systemet.

En arbetsgrupp från branschen (SBR, BIL Sweden, bilåtervinnare, mottagare) sätter kriterier för respektive materialkategori. Dessa riktlinjer följs för att godkänna mottagare och släpper in dessa i systemet. Detta för att Sverige ska kunna lämna sin rapport till EU.

Om mottagare i systemet

Om en mottagare ej vill bistå med underlag till rapporteringssystemet för bilåtervinnare i Sverige, så kommer denne ej att finnas med på materialredovisning.se. Mottagare behöver ange hur respektive materialkategori hanteras och hur andelarna blir i procent för materialåtervinning, energiåtervinning samt deponi. BIL Sweden behöver dessa siffror på resultatet från mottagarens process för att beräkningen till Naturvårdsverket och EU kommissionen skall bli korrekt.

Att finnas som godkänd mottagare i systemet innebär att bilåtervinnare ser att mottagaren är godkänd för att hantera material. Om en mottagare ej vill bistå med uppgifter i systemet, eller uppvisa eventuella intyg/tillstånd/certifikat, så rekommenderar branschen bilåtervinnaren att använda en annan mottagare.

Vid frågor [maila gärna till Åsa Ekengren på BIL Sweden, \[asa.ekengren@bilsweden.se\]\(mailto:asa.ekengren@bilsweden.se\)](mailto:asa.ekengren@bilsweden.se).

